

Die periode duurde tot op het komen van den Christus Gods, waardoor de Christus in het middenpunt kwam te staan. Die periode duurde echter niet lang, daar de kerk des Heeren met de uitstorting des Heiligen Geestes bestemd was om de kerk des Geestes te worden. Helaas! de kerk verstond deze hare roeping niet volgens den schrijver. Geheel de ontwikkeling der kerk tot op onze dagen is een mislukking. Het is jammer, dat het zoo is, zegt de schrijver, maar gelukkig in onze dagen begint men te verstaan, wat het beteekent, dat de kerk des Geestes is.

Het Montanisme heleeft, dacht ik, toen ik dit artikel las. Natuurlijk de schrijver van heden spreekt niet de taal van het Montanisme, maar de fundamentele gedachte is dezelfde. In de terminologie der oude kerk sprak men in die dagen van de kerk van God den Vader, van God den Zoon en van God den Heiligen Geest. Onze schrijver spreekt van de kerk Gods, de kerk van den Christus Gods en de kerk van den levenden Geest. De spijt van het kled is verschillend, maar het zijn twee pakken van hetzelfde laken.

Met den besten wil kunnen wij in de herleving van een verouderd standpunt vooruitgang zien. En dat men in de ontwikkeling der Kerkgeschiedenis niets anders kan zien dan een verlooping van het eigenlijke wezen der Kerk des Geestes, is vreemd. En vreemd nog schijnt het ons toe, dat men meent, dat wij zoo veel beter zijn dan de geslachten, die voor ons geweest zijn. Zien wij alleen op de menselijke zijde der ontwikkeling, dan natuurlijk eindigen de groote perioden van de eerste twee ontwikkelingen in mislukking. Als Kerk Gods eindigt de ontwikkeling in een dor formalisme, hoewel er enkelen overleefden, die als stillen in den lande op het komen van den Messias hoopten. Als Kerk van den Christus Gods — wij gebruiken de terminologie des schrijvers — ging het echter niet beter, want zij ging onder — naar den mensch gesproken — met de kruisiging van den Zaligmaker. En de derde periode? Volgens den schrijver heeft de kerk tot op onze dagen — uitzonderingen daargelaten — nog niet recht begrepen, dat zij de kerk des levenden geestes is. Mislukking dus van het begin tot op onze dagen toe. Nu echter, meent de schrijver, wordt het anders. Men begint te erkennen, dat de kerk niet gebonden is aan de geloofsbelijdenissen, liturgische vormen, kerkelijke inrichtingen, maar dat de Christus Gods door den Geest zich meer en meer openbaart. Wij voorspellen dat ook deze periode uitloopen zal, wat het menselijke aangaat, op een mislukking. Het einde is niet de heerlijkheid der kerk des Geestes, maar de tweede komst van Christus, het laatste oordeel en de verheerlijking der kerk door de openbaring der heerlijkheid van haar Hoofd. De drieënigste God voert zijnen raad uit in het midden van een wereld, die in het booze ligt.

Vergissen wij ons niet, dan wordt hierin het standpunt bestreden van hen die het „in tongen“ spreken, als een van de hoogste openbaringen van het leven, door den H. Geest gewekt, zien.

Gemengd Nieuws.

Op Zondag Estomibi is een geheele gemeente, bestaande uit 150 mannen en vrouwen, te Gainesville in Georgia, wegens rustverstoring in bewaring gezet. Zij behoort tot de „Pinksterbroeders“. Bij hunne samenkomsten staat het spreken in tongen op den voorgrond, en dit heeft onder veel duikelaars plaats; o. a. worden daarbij heilige dansen uitgevoerd. Dit zou de politie niet hebben genoopt tot optreden, doch men ging ook op straat en zette daar tot na middernacht hetgeen er binnen de muren geschiedde, voort. Na eerst door de politie te zijn gewaarschuwd, werden de leden van bovengenoemde gemeenschap, (allen kleurlingen) ingerekend, niettegenstaande zij zich beriepen op het in de Vereenigde Staten bestaande recht van vrije uitoefening van religie.

De Christian Scientists berispen zich ook op dat recht, toen sommigen hunner door den rechter ter verantwoording gedaagd werden, omdat zij geweigerd hadden voor hunne kranken de hulp van een geneesheer in te roepen. Niet altijd werd dit als een verontschuldiging aanvaard. Het is al meer dan eens voorgekomen, dat ouders gestraft werden, omdat ze een hunner kinderen ten gevolge van het niet inroepen van geneeskundige hulp, hadden laten sterven, of zij tot de Christian Scientists behoorden of niet.

Een standbeeld voor Michael Servet. Nu het plan tot uitvoering komen zal om te Genève een standbeeld voor Calvijn op te richten, zijn er menschen opgestaan die ook een standbeeld willen stichten voor Michael Servet, den Spaanschen geneesheer, die den 26ten October 1553 verbrande. Het benoedigde geld is reeds bijeengebracht, maar vele burgers van Genève doen alle mogelijke moeite om de overheid te bewegen de plaatsing te verbieden.

Als men voor Servet een standbeeld wil oprichten als martelaar voor de „vrije gedachte“, gelijk men dit uitdrukt, dan vergist men zich ten eenenmale. Dit is hij niet geweest. Immers toen Servet van de gedachte was, dat de kleine Raad op zijn hand was, drong hij er op aan, dat deze maar recht moet doen. Oordeelde dit lichaam dat Calvijn ongelijk had, dan moest Calvijn sterven; oordeelde het dat hij ongelijk had, dan wilde hij sterven. Servet was dus ook van oordeel, dat ketterij niet den dood moest gestraft worden, al hoopte hij dat de kleine Raad van mening was, dat Calvijn den ketterdood moest sterven.

President Roosevelt tekende den 18en Mei een besluit, waarbij de spreuk „In God we trust“ (wij vertrouwen op God) weder op de gouden munt van het land geslagen worden zal. Een jaar lang had men die munt zonder dat motto geslagen.

Te New-York wil men in het Chineseche kwartier een Confucianschen tempel bouwen. Op een vergadering van Chinesezen die te New-York nu verblijft houden, werd na een toespraak van den minister van China voor 120,000 dollars geteekend.

WINCKEL.

Voort Kinderen.

EEN DIKKE.

Velen zullen wel eens gehoord hebben van den reusachtigen kastanjeboom van den Etna die, als men het gelooft wil, eens in zijn holl inwendigheid honderd tuizers heeft gebergt. Ook de groote eikenboom van Allonville in Frankrijk, in welke kruin een kerkje is gebouwd, is niet onbekend.

Er is echter nog wat dichter in de buurt een boom, die ook onder de dikke mee mag tellen. Het is een eikenboom, die staat op de grens der dorpen Cortessen, Welle en Gors op Lien, die alle liggen in Belgisch Limburg, 'twelk grenst aan de Nederlandsche provincie van dien naam.

De omtrek van dezen reusboom is aan den voet niet minder dan 9 meter 36 cent. De stam is nog maar 8 meter hoog, doch verheft zich eertijds ver in de lucht. De boom is

zeer oud, geheel hol. Tien menschen kunnen met gemak daar binnen plaats vinden. Wie er in wil moet eerst een manshoogte klimmen, dan vindt men een spleet en een opening waar men door kan, als door een venster.

Hoe oud deze boom is, weet niemand met zekerheid te zeggen. Maar naar berekeningen bij andere boomen van die soort, moet de eik van Cortessen 1100 jaar oud zijn, en dus dagteekenen uit den tijd toen de Denen en Noeren hier kwamen plunderen, en de Frankische koningen nog regeerden. Als die boom eens praten kon!

Mocht nu een lezer, b.v. bij een uitstapje naar Valkenburg, dezen reusboom, die er echter niet fraai uitziet, eens willen bezoeken en hem niet meer vinden, dan denke hij niet dat hij gefopt is. Wat van den stam over is toch, is vermolnd en niet dik meer; de takken die nog bladeren geven, schijnen al zwakker te worden, en heel lang zal de boom in elk geval wel niet meer leven. 't Is wel beschouwd, zeer merkwaardig, dat boomen zoo hol het zooveel eeuwen uithouden.

EINDELIJK WEERGEVONDEN.

In de binnenlanden van Guinea op de westkust van Afrika, deden omstreeks het jaar 1820 een troep menschen dieven een inval in een negerdorp, met het doel de inwoners te rooven en als slaven te verkopen. Dit gebeurde toen veel. Gelukkig hebben deze gruwelen thans opgehouden.

Het dorp werd aangevallen, wie tegenstand bood vermoord, ouders die hun kinderen wilden beschermen, meedoogenloos doodgeschoten. De grond was met dooden en gewonden bedekt. De overlevenden werden voor zoover zij bereikbaar waren, door de wreede slavhandelaars meegenomen, om verkocht te worden.

Onder de gevangenen bevond zich ook een knaap, Adjal geheeten. Na allerlei lotgevallen doorleefd te hebben — te veel om hier te vertellen — kreeg hij eindelijk door Gods bestier de vrijheid weder, en werd naar Londen gebracht. Het bleek dat hij groote gaven bezat, en tevens dat het goede zaad des Woords, door zendingen in zijn hart gestrooid, opwies en vrucht droeg. Zoo werd dan besloten hem op te leiden tot leeraar in de Engelsche kerk. Toen het zoo ver was, vertrok hij weer naar Afrika, om daar aan zijn nog heidensehe landgenooten het Evangelie te prediken. Hij kreeg toen de waardigheid van bisschop, zoo als dat in de Engelsche kerk heet, die niet in de leer maar in den vorm op de Roomsche kerk lijkt. Men had hem de namen Samuel en Crowther gegeven, en zijn arbeidsveld was ontsproeg groot. Hij was de eerste zwartkleurige zending der Engelsche (Episcopale) kerk. Tot de streken die hij besocht om er te prediken, behoorde ook Ighissia-Panda. Eens predikte hij daar in het groote dorp Imaha.

Een arme negervrouw, wier gezicht de sporen toonde van veel verdriet, en die reeds den last des ouderdoms droeg, voegde zich bij de schaar der inhooringen, welke den zwarten prediker omgaf. Zij stond achteraan en kon hem slechts hooren, niet zien. Doch niet lang had zij geluisterd, of de oude vrouw begon te beven over heel haar lichaam. 't Was haar als kende zij de stem des sprekers. Zij wilde hem zien, maar vele mannen die voor haar stonden omtrokken hem aan haar gezicht. Zo moest het optreden en luisterde, luisterde optoeu.

Maar eensklaps gaf zij een luiden schreeuw, en zonder zich door iets of iemand te laten terughouden, drong zij door de schare heen, haastte zich tot den prediker en drukte hem in de armen, uitroepende: „Mijn zoon! mijn zoon!“

Ge begrijpt welk een verbazing en ontsteltenis dat veroorzaakte. De leeraar trachtte vriendelijk haar tot kalmte te brengen, hoe ontroerd hij ook zelf was, en eindigde kort daarna den dienst. Toen nam hij de oude vrouw mee naar zijn huis, en in het gesprek dat volgde, bleek hoe het scherpe oor der moeder zich niet had vergist.

Wat was er veel gebeurd, sinds moeder en zoon elkaar voor het laatst hadden gezien! Toen lang geleden de menschenroovers het negerdorp binnendroegen, hadden zij den kleinen Adjal aan zijn moeder ontrukken, en deze zoo geslagen, dat zij voor dood bleef liggen. Na den atocht der booswichten was zij tot zich zelf gekomen, maar vond het dorp uitgehoord, haar kind verdwenen!

Radeloos liep zij rond, overal zoekende naar haar zoon, ook in de omliggende dorpen, maar de knaap was en bleef weg. Toch gaf zij het niet op. Acht en twintig jaar deed zij navraag waar het maar mogelijk was, doch alles om niet. En nu, door de wonderleiding des Heeren, mocht zij haar zoon, onverwacht en ongedacht, wedervinden, als een achterbar man, als een geliefd prediker van het Evangelie.

Hoe diep getroffen, hoe innig verheugd de bisschop was, kunt gij beschrijven. Wat viel er veel te vertellen! Erst nu werd zijn vroegste levensgeschiedenis hem duidelijk. Maar ook hoe des Heeren voorzienigheid alles had geleid. Ware hij in zijn land gebleven, hij zou denkelijk nooit een dienaar des Evangelies zijn geworden.

De leeraar nam zijn oude moeder mee naar Lagos aan de kust waar hij woonde. Zij kwam er bij hem inwonen, en werd omgeven door al de zorg, al de teetheit, al de liefde, die zij zoo lang had moeten ontberen. Zoo schonk haar de Heere een gelukkig ouderdom, en mochten moeder en zoon, hereneigd, zich in elkaar verblijden, en zullen zeker den naam des Heeren hebben groot gemaakt.

In het jaar 1876 ontstiep de oude moeder in de armen van haar weergevonden zoon.

HOOGWERK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Feijenoord, J. L. Schouten, te Watergraafmeer. — Jutrijp-Hommerts, D. Prins, te Oudega (Sm). — Rijsburg, J. E. Goudappel, te Dieren.

BEDANKT: Lesmond, T. Bouma, te Doorn.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Gocs, J. J. Homburg, te Groede. — Blankenham (toez.), W. Vermeer, te Delfzijl. — Benthuizen, F. Kijftenbelt, te Wilnis. — Oldehoer (Gr.), T. J. Eppens, te Kortzwaag. — Raalte, G. Barger Em, te Dalfsen. — Huizen (toez.), W. Bieshaar, te Zetten. — Montfoort, H. E. J. Hupkes, te Waddinxveen. — Wieringerwaard, H. A. France, te Akersloot. — Peins en Zwies, V. B. Kalma, cand, te Mantsum.

AANGENOMEN: Kockengen, D. Plantinga, te Randwijk. — Garward, Joh. Bender, te Munten-dam. — Bergum, M. van Leeuwen, te Graft. — Knijpe (Fr.), Y. B. Kalma, cand, te Mantsum. — Schoonebeek (Dr.), P. N. Toosheek, cand, te Ros-winkel.

BEDANKT: Eenigenburg, H. J. Toxepus, te Anna Paulownapolder. — O. en W. Blokker (toez.), J. P. Cannegieter, te Oostvoorn.

Onder vriendelijke dankbetuiging aan zoovele geabonneerden die ons de verschuldigde abonnementsgelden over het afgeloopen kwartaal reeds toezonden, nemen wij de vrijheid, hen, die dit nog niet deden, beleefd te versoeken zulk alsnog **uiterlijk den 20sten dezer** te doen en hun postwissel te adresseren aan

De Administratie van „De Heraut“, Amsterdam.

De abonnementsprijs van De Heraut is f 1.20 per kwartaal.

Na ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

DE ADMINISTRATIE. Amsterdam, Juli 1908.

Advertentiën.

De Heer W. J. KOLKERT Jr.,
Leeraar Gymn. en
H. B. S. te Winschoten

EN
Mejuffrouw NELLY KARDOES
geven kennis van hun voorgenomen huwelijk, waarvan D. V. de voltrekking zal plaats hebben te Deventer op den 18en Aug. a. z.
Winschoten, 13 Juli 1908.
Deventer, 13 Juli 1908.
Geen receptie.
Enige en algemeene kennisgeving.

De Heere verblijdde ons heden met de zeer voorspoedige geboorte van een ZOON.
J. BALHUIZEN.
G. BALHUIZEN—REYMERINK.
Amsterdam, 14 Juli 1908.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

Centr. Diac. Conf.

Diaconen, die nog punten hebben in te zenden voor de agenda der a. z. Conf. worden verzocht dit nog ten spoedigste te doen aan
R. BROEKHUIZEN,
te Secr.

Middel, 15 Juli 1908.

KERKORGEL!

TE KOOP voor lagen prijs een nieuw Kerkorgel, zeer geschikt voor 3 à 400 personen. Brieven franco lett. D. Bur. v. d. blad.

GERUKT
KERKORGEL te koop,
flink werk; 3 klav. en aangehangen Ped.
18 Reg. Bevragen bij G. ebr. SMITS,
Reuk bij Grave.

Maatschappij tot uitgave van
Gereformeerde Geschriften.
Postbox 434, AMSTERDAM.

IS VERSCHENEN:

Dr. J. C. S. LOCHER:
Toelichting en Verweer.

Opmerkingen naar aanleiding van
Dr. J. VAN LONKHUYZEN:
Hermann Friedrich Kohlbrügge.

Prijs f 1.50 ing., f 1.90 geb.
Voor Amsterdam verkrijgbaar Oude Waal 28.

1908

Door deze vestig ik Uwe aandacht op een door mij in den handel gebracht Nieuw Merk Sigaren. Merk „1908“ volgens bovenstaand model en grootte, een zeer fijne 2½ Cts. Sumatra Sigara, wat en smaak en geur betreft overtreft dese vele in den handel zijnde 3 Cts. Sigaren. Zij voldoet aan de hoogste eischen welke men stellen aan een Sigara in dien prijs.

Wat ik advertent is waarheid, om dit te bewijzen lever ik voor éénmaal een proefkistje van 50 stuks franco voor f 1.25, bij nabestelling wordt alleen geleverd bij 200 stuks franco voor f 5.—, bij 300 stuks f 7.—, bij 500 stuks f 12.— franco levering na ontvangst van postwissel of ook wel bestelling per briefkaart, waarna later over het bedrag wordt beschikt. Monstern 2, 3, 4 en 5 Cts. Sigaren op aanvraag franco levering.

Aanbevelend,
A. J. M. GOOTE, Sigarenhandel,
AMERSFOORT.

STOOMVAART-MAATSCHAPPIJ Rotterdamsche Lloyd.

Maildienst tusschen Rotterdam en Ned.-Indië.
In verbinding met de diensten der
Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

van	Rotterdam	12 m.	van	Southampton	3 n.n.	van	Lissabon	3 n.n.	van	Marsalle	11 v.m.	van	Port-Saïd	van	Suez	2	Padang	te	Batavia	
Opfir	18 Juli	21 Juli	25 Juli	30 Juli	4 Aug.	5 Aug.	19 Aug.	21 Aug.												
Gedé	1 Aug.	4 Aug.	10 Aug.	13 Aug.	18 "	19 "	6 Sept.	8 Sept.												
Sindoro	15 "	18 "	22 "	27 "	1 Sept.	2 Sept.	13 "	20 "												
Kawi	20 "	1 Sept.	2 Sept.	7 Sept.	10 Sept.	15 "	16 "	2 Oct.												
Tabanan	12 Sept.	15 "	19 "	24 "	30 "	30 "	14 Oct.	16 "												
Wills	26 "	29 "	3 Oct.	8 Oct.	13 Oct.	14 Oct.	28 "	30 "												
Rindjani	10 Oct.	13 Oct.	17 "	22 "	27 "	28 "	11 Nov.	13 Nov.												
Goentoer	24 "	27 "	31 "	5 Nov.	10 Nov.	11 Nov.	26 "	28 "												

Alle Mailboeten, uitgezondert de „Gede“ hebben Eerste klasse midacheeps, 2de klasse in de Campagne.

EXTRA AFVAARTEN:

Direct naar Java en naar Macassar, 11 Juli s. z. „BOGOR“, Kapitein C. W. VAN DER EEM. (eventueel met overloading)

De „BOGOR“ laadt voor Sabang (Oleh-leh), Singapore, Tagal en Tjilatjap direct.

Direct naar Java en naar Macassar, 1 Aug. s. z. „MALANG“, Kapitein A. F. VAN DUYN. (eventueel met overloading)

De „MALANG“ laadt voor Sabang (Oleh-leh) en Padang direct.

De Hoofd-Agenten RUYS en Co., Rotterdam en Amsterdam.
De Agenten EYKENSUYTERS & TROMP, 's-Gravenhage,
Anna Paulownastraat 11.

LEVENSVZERZEKERING

de Nederlanden van 1845

BRAND - - VERZEKERING INBRAAK

DEN HAAG (vroeger Zutphen), Directie HENNY.
KAPITAAL f 4.000.000.00
RESERVEFONDUS f 1.238.000.00

Wed. P. VAN ELJK & ZONEN

Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Damrak 60.
Bijkantoren: AMSTERDAM, Dam 13-15-17.
HILVERSUM, Langestraat 65.
HAARLEM, Kruisweg 69.
ROTTERDAM, Zuidblaak 62, bij het Postkantoor.
DORDRECHT, Wolwevershaven 23.

Belasten zich met de uitvoering van EFFECTENORDERS.
Nemen en geven GELDEN op PROLONGATIE.
Sluiten BELEENINGEN.

Ontvangen GELDEN à DEPOSITO tegen dagelijks vast te stellen reutekoers.
Wisselen VREEMDE BANKNOTEN en MUNTSPECIEN.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland.

Gevestigd te GRONINGEN.

Telefoon Intercommuniaal No. 671.

Maatschappelijk Kapitaal f 1,000,000.

Uitstaand bedrag aan Hypotheken op 31 December 1907, f 2.556.230.—

aan Pandbrieven f 2.520.746.731/2.

Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FABIUS, J. H. DE WAAL MALEFJIT, A. W. SCHIPPERS, Jhr. H. A. WITTEWAAL VAN STORTWEGEN, H. LUKING, Mr. DIELEMAN, E. G. WENTINK.

Raad van Toezicht: J. TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGTE, M. UBBEN.

Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven,

koers 98 %, in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.—, verkrijgbaar te kantore der Bank, bij alle Agenten en Effectenhandelaars. Inlichtingen geven te Amsterdam de H.H.: L. G. WEISZ & Co. Westermarkt 21 en RADIUS en DANE, Heerengracht 119 te Rotterdam de heer H. DANE, Harlingvliet 49.

De Directie:

M. BROUWER, Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT

NAAR ZUID-AMERIKA

met de stoomschepen van den Koninklijken Nederlandschen Lloyd

Eerstvolgende vertrekdagen voor Passagiers

van Amsterdam naar Rio de Janeiro, Santos, Montevideo

en Buenos-Ayres:

s.s. „Rijnland“ 8 Augustus.

s.s. „Amstelland“ 8 September.

s.s. „Zaanland“ 8 October.

Voor nadere inlichtingen wende men zich tot den Koninklijken Nederlandschen Lloyd, 131 Prins Hendrikkade, Amsterdam.

EISMA & Co's Bank

Noordeinde 20,
's GRAVENHAGE

Vrije Universiteit.

Aan belanghebbenden wordt bericht, dat de

Series Lectionum

voor den Cursus 1908—1909, verkrijgbaar is tegen betaling van 25 Ct. ten Bureto (Keizersgracht 163).

J. WOLTJER,
A. J. Rahn

Amsterdam, Juli 1908.

Verschenen bij J. POTHOVEN, Nijkork

Verhandeling over de Kerk

in aansluiting aan vraag en antwoord

54 van den Heidelbergischen

:: Catechismus ::

DOOR

:: J. G. KUNST ::

V. D. M. te Nijkerk.

:: Prijs f 0.10. ::

De enige proeken van den bekenden

Amsterdamschen Predikant

W. H. GISPEN, Wet en Genade

— f 1.50, f 1.90 geb. —

worden door hen die ze gelezen hebben,

weer aanbevolen aan anderen.

J. C. SIKKEL,

„Troost mijn Volk“

vroeger 3 deelen geb. f 4.80, thans

voor f 1.75 in één band.

Höveker's Bookhandel W. TEN HAVE,
Het van ouds bekende adres:

Kalverstraat 154, AMSTERDAM.

Boek- en Courantdruckerij:
44 ROEVER KROEBER & BAKEL,
Amsterdam.

Dit blad wordt ge
Bijdragen van mede
dit blad betreft, te adr
an de ADMINISTRATIE
Inzendingen, die late
kunnen voor het numm

„En Leidst“

font
W
mid
welc
zijh
wa